
Prace konserwatorskie przy kościele św. Mikolasza na Malej Stranie w Pradze (CSR).

Ochrona Zabytków 10/2 (37), 145

1957

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRACE KONSERWATORSKIE PRZY KOŚCIELE ŚW. MIKOLASZA NA MALEJ STRANIE W PRADZE (CSR)

Kościół św. Mikołusza na Małej Stranie jest jednym z największych skarbów architektury barokowej w Pradze. Jest on zarazem dziełem całego prawie życia Kiliana Ignacego Dienzenhofera, jednego z najwybitniejszych artystów praskiego baroku. Umierając, musiał on przekazać dokończenie tej wspaniałej budowli swemu następcy, architektowi Anzelmowi Luragowi, gdyż na wykonanie tak monumentalnego dzieła nie wystarczyło jednego ludzkiego życia.

Wewnętrzny wystrój kościoła jest dziełem wielu wybitnych artystów XVIII w. Między nimi pierwsze miejsce zajmuje sławny malarz baroku Jan Łukasz Kracker.

Dzięki trosce czeskosłowackich władz Państwowy Zarząd Zabytków podjął się poważnego zadania odnowienia i zabezpieczenia zabytkowej wartości artystycznego wystroju tego kościoła podniszczonego z biegiem lat.

Prace konserwatorskie zaplanowano na 3 lata, a powołany zespół wybitnych plastyków-konserwatorów od dwóch lat pracuje nad konserwacją tego barokowego arcydzieła, jakim jest wnętrze kościoła.

PAŁAC W HORYŃCU*

Pałac w Horyńcu (pow. łubaczowski, woj. rzeszowskie) jest zabytkiem prawie nieznanym literaturze naukowej, z wyjątkiem kilku marginesowych wzmianek. Wiadomości dotyczące historii samej miejscowości są dość skąpe. Wiadomo jest, że w końcu XVII w. właścicielem wsi Horyniec jest Piotr Felicjan Telefus, który wraz z żoną Teresą z Bydlinów funduje tu w 1707 r. kościół i klasztor franciszkanom¹. W 1717 r. Horyniec przechodzi na własność Mikołaja ze Żmigrodu Stadnickiego, starosty bełzkiego i chorążego podolskiego². Droga małżeństwa właścicielami wsi zostają w początkach XIX w. Ponińscy³, w rękach których pozostaje ona do wygaśnięcia rodu w początkach naszego stulecia. Pałac horyniecki znany był ze swych bo-

* Artykuł niniejszy powstał w związku z przygotowaniem dokumentacji naukowej pałacu i teatru w Horyńcu dla Woj. Konserwatora Zabytków w Rzeszowie.

¹ Encyklopedia powszechna Orgelbranda, Warszawa 1863, XII, s. 161; B. Malasiewicz, Ojcowie Franciszkanie w Horyńcu, Legnica 1955 (maszynopis);

² Encyklopedia, XII, s. 161;

³ Zofia z Poletylów h. Trzywdar, córka Macieja, l. v. żona Ignacego Stadnickiego, stolnika kamienieckiego, właściciela Horyńca, zmarłego 1815, powtórnie wyszła za ks. Aleksandra Ponińskiego (zm. 1824), por. S. U r u s k i, Rodzina, herbarz szlachty polskiej, Warszawa 1917, XIV, s. 190—191. (pomyłkowo podano tu imię ks. Ponińskiego: Kalikst zamiast Aleksander), s. 237; J. B o r k o w s k i, Almanach błękitny, Kraków 1908, s. 87, 874; T. Z y c h l i Ń s k i, Złota księga szlachty polskiej, t. III, Poznań 1881, s. 226, t. V, Poznań, s. 244, t. XIII, Poznań 1891, s. 268; (w t. V i XIII podano najwidoczniej pomyłkową informację, jakoby Zofia Poletylo była l. v. żoną Ponińskiego, zaś t. v. Stadnickiego.)

Ryc. 176. Praga — kościół św. Mikołusza. Zwilżanie tynku natryskami z emulsji wapiennej umacniającej podkład przed rozpoczęciem konserwacji uszkodzonych fresków.

Ryc. 177 i 178. Horyniec, pow. łubaczowski — fragment elewacji zachodniej pałacu i gmach teatru (poniżej).

